

Ders Notları 12

Mutluluk Üzerine Thomas Aquinas

Dersin Planı

- I. Thomas Aquinas'ın yaşamı ve zamanları
- II. Mutluluk Üzerine Aquinas

I. Thomas Aquinas'ın Yaşamı ve Zamanları

A. Yaşamının Unsurları

- Yaklaşık olarak 1224'de, güney İtalya'da, Benedikt rahiplerinin kaldığı Monte Casino Manastırı yakınlarında doğdu..
- 1217'de Aziz Dominik tarafından Avrupa'nın şehrli yoksullarına hizmet etmek amacıyla kurulmuş olan Dominikan dilencilerine katıldı. Dominikanlar kilise içindeki devrimci hareketin meyvesiydiler. Yaşamlarını dilencilik yaparak sürdürüyorlardı. Dominikanlar Avrupa'nın büyük üniversitelerinde eğitim verdiler.
- Aquinas'ın ailesi onu katılmaktan caydırmaya çalıştı (hatta onu kaçırdılar); ama o kararlılığını gösterince sonunda yumuşadılar.
- Yaşamını, Paris'te felsefe ve teoloji profesörü olarak geçirdi, bir süreliğine Papalığa ait ev hanesine bağlıydı.
- Zihinsel çalışmalarını bırakmasına yol açan mistik bir deneyim yaşadı ve bir sene içinde Lyon Konseyi'ne giden yolda öldü; 50 yıl içinde azizler listesine alınmıştı.

B. Entelektüel İklim – Zihinsel Tarihte Çok Önemli Bir Bölüm

- Entelektüel iklimin en önemli ögesi neredeyse1000 yıl boyunca batı Avrupa'daki egemen entelektüel, kültürel ve siyasi güç olan Katolik Hıristiyanlıktır. Latin Avrupa ruhsal açıdan birleşmiş bir varlıktı. Bir düzine yüzyıllık Katolik düşüncesi klasik dünyanın entelektüel mirasını kendine katmaya çalıştı.
- Aristoteles Latin Batı'ya yitikti; ama Aristoteles'in yeniden bulunması entelektüel bir mayalanmaya sebep oldu.
- Aristoteles'in yeniden bulunmasıyla Hıristiyanlıkta gözle görülür gerilimler gözlemlenmeye başladı:
  1. Hıristiyanlıkta, iyi yaşamın doğası sonsuz hayata tabi olarak düzenlenmiştir.
  2. Hıristiyanlıkta, Tanrı'nın doğası sevgi dolu, basiretli ve yardımseverdir.
  3. Aristoteles'in yeniden bulunması bugün Darwinciliğin ortaya çıkardığına benzer bir şüphe uyandırdı.

C. Thomistik sentez

- Aquinas'ın büyük entelektüel başarısı Aristotelesçilikle Hıristiyanlığın sentezini gerçekleştirmek oldu. Katolik teolojiyi ve felsefeyi yeniden biçimlendirdi ve Katoliklik için entelektüel temeli sağlamak için Aristoteles'i kullandı.
- Muazzam bir eserler bütünü oluşturdu; en önemlisi SUMMA THEOLOGIAE idi. O, bütün Katolik teolojinin lisansüstü öğrenciler için dört cilt halinde yazılmış bir sentezini sunar. Yaratılışı,

Tanrı'nın, meleklerin ve insanın doğasını, sonsuz kurtuluş ekonomisini ve herşeyin Tanrı'ya dönüşünü kapsar.

- Biz, inancın bir zevk meselesi olduğu bir dünyada yaşadığımız için, Aquinas'ın eserlerinin entelektüel ihtirasını takdir etmemiz zor olabilir.
- Katolikliğin, iyi bir toplumda iyi bir hayat görüşü sunmak için, klasik kaynaklardan nasıl yararlandığını görmek için mutluluk ve hukuk tartışmalarına bakacağız.

D. Thomas'tan beri Thomizm

- 700 yıl boyunca Katolik düşüncenin temeli idi.
- Katolik teoloji kendi yolunda devam etti ama Thomas'ın kazanımları kalıcıdır.

E. Skolastik Yöntem Üzerine Bir Söz

- Aquinas'ın otoritelere başvurularını görmeden edemeyiz. Bunlar şunları içerir:
  1. Kutsal kitaba ait
  2. Patristik, ör.: 426 A.D boyunca Kilise papazları.
  3. Felsefi, ör. "Filozof" Boethius, "Filozof "
- Aquinas inanca dayanarak bildiklerimiz ile akla dayanarak bildiklerimiz arasında çelişki olamayacağını düşünüyordu. Bu nedenle, akıl bizi bir sonuca götürüyorsa, bu sonuç inanç otoriteleriyle bağdaştırılabilir. Onun otoritelerin itirazlarına ve cevaplarına başvuran formatı bu plana mukabele eder.

II. Mutluluk Üzerine Aquinas

A. Aquinas Aristoteles'ten Aktarmalar Yapar

- Aquinas, Aristoteles'i takip ederek, insan yaşamının nihai bir amacı olduğunu ve nihai amacın mutluluk olduğunu savunur.
- Aristoteles gibi, mutluluğun neye dayandığına bakmamız gerektiğini savunur. Otoriter kaynaklara ağırlık vererek, çeşitli fikirleri anımsatır. Yine Aristoteles gibi, mutluluğun zenginlik, onur, ün ya da parada bulunmayacağını savunur.
- Aristoteles'in "insanın işlevi" argümanını anımsayın. Aristoteles mutluluğun en yüksek yetilerimizin—ayırt edici bir şekilde insani olan yetilerin—yetkin (erdemli) kullanımı ile nitelenen bir yaşamda bulunduğu sonucuna varmıştı.
- Aquinas hemen hemen aynı sonuca varmak için tartışacak. Ayırt edici olan insan yetileri akıl ve iradedir; bu yetilerin en iyi kullanımı Tanrı'nın huzur ve mutluluk veren tasavvurundadır.

B. Aquinas Aristoteles'ten Daha İnce Bir Çözümleme Verir

- Soru (5) Mutluluk bedensel iyilere dayanır mı? Yanıt—Hayır. İlk Argüman: amacımız kendi varlığımızı korumak olamaz. İkinci argüman:
  1. Varsayalım ki, amacımız varlığın korunması olsun.
  2. Şüphesiz, varlık bedenden ve ruhtan oluşur.
  3. Önceden kanıtladığımız gibi, beden ruha dayanır.
  4. ...onun uğruna vardır, "maddenin biçim için ve aletlerin onları harekete geçiren insan için olması gibi" ((iii)'TEN)
  5. "Bundan dolayı beden için iyi olan şeyler, amaç olarak, ruh için iyi olanlara atanmıştır." Öyleyse: nihai amaç olan mutluluk, bedensel bir iyi değildir.

- Soru (6) Mutluluk hazza mı dayanır? Aquinas bir ayırım yaparak başlar: diğer hazlara karşı bedensel haz.
  - BİRİNCİ ARGÜMAN: Mutluluk bu diğer hazlar, ör. entelektüel haz, keşif keyfi değildir.
1. "bir insanın keyif almasının sebebi uygun bir iyiye sahip olmasıdır."
  2. "İmdi, uygun bir iyi, gerçekten kusursuz iyi ise, tam olarak insanın mutluluğudur; ve kusurlu ise, mutluluktan bir pay almaktır."
  3. Öyleyse haz "mutluluktan ya da mutluluğun bir kısmından sonuçlanır."
  4. Öyleyse haz mutluluk olamaz.
- İKİNCİ ARGÜMAN: Bedensel zevk, mutlulukla aynı şey olmaması bir yana, mutluluğun doğal sonucu bile olamaz.
1. Bedensel haz "duyularla kavranan bir iyiden"dir.
  2. Şüphesiz, duyu "bedeni kullanır".
  3. Şüphesiz, "rasyonel ruh, fiziksel maddenin kapasitesini aşar".
  4. Öyleyse "ruhun fiziksel maddeden bağımsız olan kısmında, bedene nazaran, belirli bir sonsuzluk bulunur".
  5. "Bu nedenle, duyu madde ile sınırlanmış olan tekili, oysa zihin...sonsuz sayıda tekilleri kapsayan evrenseli bilir."
- ARGÜMAN ÜZERİNE YORUMLAR:
1. Mutluluğun bedene dayanmadığını savunmak zorunludur; bu, Aquinas'ın daha sonra kişisel ölümsüzlük hakkında yapacağı iddiaları desteklemek için gereksinim duyduğu bir savdır.
  2. Zihnin kapasitesi hakkında önemli iddialar açığa çıkar: onun kapasitesi duyularla karşılaştırıldığında "sonsuz"dur. Soyut olanı, maddeden bağımsız olanı kavramaya muktedirdir. Doğal olarak zevkle—"Eureka" duygusuyla—sonuçlanan bir şeyi kavramaya da muktedirdir.